

**Bruxelles, 10. listopada 2024.
(OR. en)**

14182/24

**ENFOPOL 393
ENFOCUSTOM 117
ENV 977
CRIMORG 125
COPEN 441
JAI 1461**

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	10. listopada 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	13761/1/24 REV 1
Predmet:	Zaključci Vijeća o suzbijanju prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša – Zaključci Vijeća (10. listopada 2024.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o suzbijanju prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša, koje je Vijeće (pravosuđe i unutarnji poslovi) odobrilo na 4049. sastanku održanom 10. listopada 2024.

**Zaključci Vijeća
o suzbijanju prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša**

Opće napomene

1. Kaznena djela protiv okoliša i dalje su jedna od najprofitabilnijih nezakonitih aktivnosti jer predstavljaju veliku prijetnju sigurnosti građana i budućih generacija Europe i svijeta zbog znatne štete i namjernog uništavanja okoliša radi nezakonite financijske dobiti. Suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša ključno je za zaštitu sigurnosti građana, no unatoč visokim ulozima toj vrsti kaznenih djela ne pridaje se uvijek odgovarajuća važnost. Iako su kaznena djela protiv okoliša jedan od prioriteta EU-a za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala koji provodi Europska multidisciplinarna platforma za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT)¹, predanost svih dionika nije na istoj razini u usporedbi s drugim prioritetnim područjima kaznenih djela.
2. Nije vjerojatno da će se opseg prijetnje smanjiti u srednjoročnom razdoblju, osobito ako osjetljivo tržište i mogućnosti za laku zaradu i dalje ostanu dostupni kriminalcima.
3. S obzirom na vrstu prijetnji, potreban je sveobuhvatan pristup kaznenim djelima protiv okoliša. Taj oblik kaznenog djela u velikim razmjerima trenutačno ozbiljno utječe na ekosustave, zdravlje i egzistenciju ljudi te sigurnost i vladavinu prava. Kaznena djela protiv okoliša uzrokuju i znatnu gospodarsku štetu, među ostalim slabljenjem relevantnog tržišta njegovim izlaganjem nepoštenom tržišnom natjecanju s nezakonitim subjektima, osobito u području gospodarenja otpadom. Uvelike su ih preuzele kriminalne mreže i često se povezuju s drugim oblicima teških kaznenih djela, korupcije, pranja novca i financiranja terorizma.

¹ 7101/23.

4. Kaznena djela koja utječu na okoliš obuhvaćaju mnoge oblike nezakonitog ponašanja, kao što su, na primjer, nezakonita trgovina otpadom, drvnom sirovinom, divljom faunom i florom, uključujući, među ostalim, floru i faunu te njihove proizvode, kao što je meso divljači; trgovina mineralima, plemenitim metalima i nezakonito rudarenje, kao i druga nova pitanja, kao što su prijevare u energetskej tranziciji i nezakonito gospodarenje otpadom; zajedno s drugim prekršajima koji utječu na okoliš, ako su definirani kao kazneno djelo kao što su onečišćenje, nezakonito uzrokovani šumski požari velikih razmjera, kaznena djela koja su prouzročila iscrpljivanje vodnih resursa ili kaznena djela protiv zaštićenih morskih vrsta².
5. Najudaljenije regije EU-a, kao i prekomorske zemlje i područja³, koji imaju izniman i posebno osjetljiv prirodni okoliš te se suočavaju sa širokim rasponom prijetnji, moraju biti zaštićeni na ravnopravnoj osnovi sa središnjim područjem EU-a.
6. Sprečavanjem kaznenih djela protiv okoliša i učinkovitim djelovanjem protiv njih mogu se smanjiti troškovne posljedice povezane s otklanjanjem štete u okolišu i utjecaja na zdravlje ljudi, na primjer u slučaju nezakonito odloženog otpada, što podrazumijeva znatne troškove za države članice.
7. Vijeće je 8. prosinca 2016. usvojilo zaključke o suzbijanju hibridnih prijetnji.⁴
8. U srpnju 2020. u strategiji EU-a za sigurnosnu uniju, koju je predstavila Komisija, kaznena djela protiv okoliša utvrđena su kao nezakonita djelatnost s rastućom dobiti koju iskorištavaju kriminalne mreže, što zahtijeva daljnje djelovanje.

² Primjerice, ona iz uvodne izjave 8. Direktive (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

³ Nominirane najrubnije regije: Guadeloupe, Francuska Gijana, Réunion, Martinique, Mayotte i Saint-Martin (Francuska), Azori i Madeira (Portugal) te Kanarski otoci (Španjolska). A status prekomorske zemlje i područja odnosi se na 13 zemalja i područja koji pripadaju trima državama članicama Unije: Danskoj, Francuskoj i Nizozemskoj.

⁴ 15412/16.

9. U Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. u travnju 2021. istaknuti su štetni učinci kaznenih djela protiv okoliša na bioraznolikost, zdravlje i socijalnu koheziju unutar EU-a i u trećim zemljama; te se pozvalo na jačanje provedbenih kapaciteta na nacionalnoj razini i razini EU-a. Ta je strategija dopunjena sveobuhvatnim skupom prioriteta mjera iz plana EU-a za borbu protiv trgovine drogom i organiziranog kriminala za razdoblje 2024. – 2025. s naglaskom na četirima prioriteta područjima za pojačano djelovanje: jačanju otpornosti logističkih središta, razbijanju struktura i njihovih poslovnih modela zapljenom i oduzimanjem njihove dobiti, provedbi administrativnog pristupa prevenciji i međunarodnoj suradnji.
10. U svibnju 2021. Vijeće je usvojilo zaključke o utvrđivanju prioriteta EU-a za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala za EMPACT u razdoblju 2022. – 2025.⁵ Jedan je od tih prioriteta onesposobljavanje kriminalnih mreža uključenih u sve oblike kaznenih djela protiv okoliša, s posebnim naglaskom na trgovanju otpadom i divljim vrstama, kao i kriminalnih mreža i pojedinačnih poduzetnika koji se bave kriminalom i imaju sposobnost infiltrirati se u zakonite poslovne strukture na visokoj razini ili osnivati vlastita poduzeća kako bi olakšali počinjenja kaznenih djela.
11. Komisija je 9. studenoga 2022. donijela revidirani akcijski plan EU-a za suzbijanje nezakonite trgovine divljom faunom i florom⁶, u kojem se navode konkretne mjere za borbu protiv tog kaznenog djela, koje obuhvaćaju prevenciju, razvoj politika i zakonodavstva, izvršavanje zakonodavstva i međunarodnu suradnju. Važno je osigurati njegovu djelotvornu provedbu.
12. Trebalo bi poboljšati napore u borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša na temelju rezultata operativnih akcijskih planova za kaznena djela protiv okoliša u okviru EMPACT-a i s obzirom na rezultate osmog kruga uzajamnih evaluacija kaznenih djela protiv okoliša.

⁵ 8665/21 i 7101/23.

⁶ 14718/22.

13. Nova Direktiva o zaštiti okoliša putem kaznenog prava⁷ stupila je na snagu u svibnju 2024. i njome se donosi strog i detaljan sveobuhvatan pristup kaznenim djelima protiv okoliša. Njome se proširuje popis kaznenih djela koja treba utvrditi kao kaznena djela u nacionalnom pravu i uključuju odredbe o sankcijama za fizičke i pravne osobe te o jačanju lanca izvršavanja zakonodavstva, uključujući mehanizme suradnje unutar država članica i među njima. Očekuje se da će nova Konvencija Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava⁸ biti dovršena u četvrtom tromjesečju 2024. i otvorena za potpisivanje u prvom tromjesečju 2025.
14. Nova Uredba o pošiljkama otpada⁹ sadržava nove važne odredbe o provedbi protiv nezakonitih pošiljaka otpada, među ostalim o inspekcijskim pregledima, sankcijama i suradnji.
15. Kako bi se osiguralo da kriminalne mreže koje stoje iza kaznenih djela protiv okoliša snose odgovornost u praksi, važno je nastaviti poboljšavati suradnju u izvršavanju zakonodavstva i pravosudnu suradnju među državama članicama i šire.

⁷ Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ, SL L, 30.4.2024. („Direktiva o zaštiti okoliša”).

⁸ Konvencija Vijeća Europe kojom se ukida i zamjenjuje Konvencija o zaštiti okoliša putem kaznenog prava iz 1998. (ETS br. 172, 9.11.1998.).

⁹ Uredba (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o pošiljkama otpada, izmjeni uredbi (EU) br. 1257/2013 i (EU) 2020/1056 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1013/2006, SL L 30.4.2024.

16. Zbog transnacionalne dimenzije kaznenih djela protiv okoliša koja su počinile kriminalne mreže potrebno je ojačati suradnju institucija EU-a i država članica, kao i trećih zemalja, međunarodnih organizacija te drugih javnih i privatnih partnera, uzimajući u obzir npr. Pariški sporazum o klimatskim promjenama iz 2015.¹⁰ i ciljeve Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala¹¹ iz 2022. EU bi trebao ojačati suradnju na bilateralnoj razini sa zainteresiranim trećim zemljama. Trebao bi promicati pojačanu suradnju među međunarodnim agencijama i tijelima koja se bave kaznenim djelima protiv okoliša (npr. Interpol, UNODC, Svjetska carinska organizacija¹², multilateralni sporazumi o okolišu kao što je Baselska konvencija). U studenome 2010. Svjetska carinska organizacija (WCO), Tajništvo Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES), Interpol, Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) i Svjetska banka osnovali su Međunarodni konzorcij za borbu protiv kriminala povezanoga s divljom faunom i florom (ICCWC) radi pružanja veće potpore nacionalnim tijelima za izvršavanje zakonodavstva u području divlje faune i flore te regionalnim i podregionalnim mrežama za borbu protiv nezakonite trgovine divljom faunom i florom. U zaključcima Vijeća o zelenoj diplomaciji iz ožujka 2024.¹³ poziva se na pojačanu globalnu suradnju u borbi protiv međunarodnih kaznenih djela protiv okoliša, uz isticanje važnosti provedbe dijela revidiranog akcijskog plana EU-a za suzbijanje nezakonite trgovine divljom faunom i florom koji se odnosi na jačanje globalnog partnerstva zemalja podrijetla, potrošača i tranzitnih zemalja.

¹⁰ Ujedinjeni narodi, 2015., Pariški sporazum o klimatskim promjenama, dostupno na: https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf.

¹¹ Ujedinjeni narodi, 2022., Odluka donesena na konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti (Globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala), dostupno na <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-15/cop-15-dec-04-en.pdf>.

¹² Dvije su glavne međunarodne operacije za izvršavanje zakonodavstva u okviru WCO-a operacija Thunder (Rješavanje problema kaznenih djela povezanih sa šumarstvom i divljom faunom i florom) i operacija Demeter (Borba protiv nezakonite trgovine otpadom i tvarima koje oštećuju ozonski sloj), u kojima sudjeluju carinski i policijski službenici, te službenici za nadzor granica, službenici za zaštitu okoliša, divlje faune i flore ili službenici u šumarstvu diljem svijeta. Zbog njihova globalnog pristupa te su operacije uspješne na godišnjoj razini u pogledu prijavljenih slučajeva.

¹³ 7865/24.

17. Vijeće je 21. studenoga 2023. usvojilo Zaključke Vijeća o odnosima između EU-a i Latinske Amerike i karipskih zemalja (LAC)¹⁴ u kojima poziva na jaču suradnju EU-a i LAC-a u području pravosuđa i sigurnosti na svim razinama kao prioritetno pitanje kako bi se prevladali višestruki i sve značajniji izazovi koje predstavlja transnacionalni organizirani kriminal, a koji negativno utječu na obje strane Atlantika. Među njima su kaznena djela protiv okoliša.
18. Ima prostora i za učinkovitije savjetovanje i aktivniji doprinos Interpolu i aktivnim radnim skupinama Interpolova Odbora za usklađenost s propisima o okolišu i njihovu provedbu, pri čemu je jedna usmjerena na štetu nanесenu prirodnom okolišu i divljim biljnim i životinjskim vrstama, kaznena djela u šumarstvu i onečišćenje okoliša, kao i savjetovanje s programom WCO-a za okoliš.
19. Razne međunarodne, europske i regionalne mreže¹⁵ radile su u području suzbijanja kaznenih djela protiv okoliša sa strateškim ili operativnim ciljevima, uključujući Europsku mrežu kaznenih djela protiv okoliša (EnviCrimeNet), Europsku mrežu državnih odvjetnika u području okoliša (ENPE), Mrežu Europske unije za provedbu i izvršavanje prava u području okoliša (IMPEL) i Forum sudaca Europske unije u području okoliša (EUFJE). Uloga tih mreža ključna je za razmjenu dobrih praksi i razvoj inovativnih alata za borbu protiv prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša. Trebalo bi na najbolji način iskoristiti sektorske vještine tih mreža kako bi se razvio operativan i strateški odgovor na kaznena djela protiv okoliša.

¹⁴ 15737/23.

¹⁵ Te mreže uključuju inicijativu Tima Europa za očuvanje pet velikih šuma u Srednjoj Americi, Mrežu državnih odvjetnika za kaznena djela protiv okoliša u regiji Baltičkog mora (ENPRO) i mrežu JAGUAR, koja je važna i kao platforma za policijsku suradnju između zemalja Latinske Amerike i država članica EU-a.

20. Za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša potrebna je bliska nacionalna i međunarodna suradnja mnogih aktera: pravosudnih tijela, upravnih tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva, carinskih tijela, nevladinih organizacija i privatnih partnera s odgovornošću društvenih nadzornika pristupa u pogledu strateškog planiranja i operativnog djelovanja. Potrebno je razviti i sinergije s relevantnim udrugama za zaštitu okoliša, koje su često na prvoj liniji kad je riječ o šteti u okolišu, te s civilnim društvom. Širu javnost trebalo bi osvijestiti o njezinoj ulozi i potencijalu u borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša te bi ih trebalo poticati da nadležnim tijelima prijave naznake tog kaznenog djela.
21. Učinkovitije djelovanje u području izvršavanja zakonodavstva, prema potrebi popraćeno tajnim operacijama i istražnim alatima, korisno je u tom području kako bi se osigurala učinkovita borba protiv kriminalnih mreža i ciljane istrage, otkrivanje, kao i brza razmjena informacija i intenzivna operativna suradnja, uz uzimanje u obzir potrebu za praćenjem novca i izazova povezanih sa zlouporabom internetskog prostora od strane kriminalaca.
22. Za uspješno djelovanje protiv te prijetnje potrebno je i jasno razumijevanje i mapiranje prijetnje, što su ključne polazišne točke za utvrđivanje strateških prioriteta, te ažurirano i specifično znanje uključenih aktera, osobito u vezi sa sektorskim pravilima kojima se utvrđuje regulatorni okvir. Stoga su dobro osposobljena tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudna tijela od presudne važnosti za uspješnu borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša.
23. Države članice potiču se da poduzmu učinkovite mjere i osiguraju odgovarajuću razinu alata i resursa kao što su potrebni ljudski resursi, laboratorijski kapaciteti i analitičke tehnologije te ispitivanje licenciranja, a u tim je kontekstima potrebna i suradnja među državama članicama EU-a. Istrage kaznenih djela protiv okoliša ponekad zahtijevaju temeljite istrage primjenom znanstvenih metoda, uzorkovanja i ispitivanja tvari (npr. kemikalija ili obojenih tekućina) kako bi se prikupili dokazi protiv počinitelja kaznenih djela protiv okoliša, što je ključno i specijalizirano područje. Za prikupljanje tih dokaza potrebni su znanstvenici i specijalizirani tehnički stručnjaci.

24. Trebalo bi priznati inicijative poduzete posljednjih godina kako bi se olakšala prekogranična suradnja u borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša. Budući da su kaznena djela protiv okoliša postala prioritet EMPACT-a (2018. – 2021., 2022. – 2025.) Europol je pokrenuo projekt analize kaznenih djela protiv okoliša i podupirao je države članice u kaznenim istragama svih fenomena kaznenih djela protiv okoliša. Europol je i supokretač relevantnih operativnih akcijskih planova EMPACT-a i izrađuje izvješća o kaznenim djelima protiv okoliša.¹⁶
25. Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) ima aktivnu ulogu u borbi protiv ekoloških prijevара i blisko surađuje s carinskim tijelima kako bi podržao prekogranične istrage i koordinirao zajedničke carinske operacije u tom području ili u njima sudjelovao
26. Eurojust također ima ključnu ulogu u borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša. Ima bogato iskustvo u rješavanju slučajeva prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša upućenih Agenciji, među ostalim olakšavanjem koordinacijskih sastanaka, koordinacijskim centrima i podupiranjem zajedničkih istražnih timova. Eurojust sastavlja izvješća o radu na predmetima kao što je izvješće o predmetima povezanim s kaznenim djelima protiv okoliša kako bi se istaknule prepreke u području pravosudne suradnje i razmijenile najbolje prakse. U tom se izvješću skreće pozornost i na važnost koordinacijskih mehanizama na nacionalnoj razini, nedovoljno mali broj predmeta kaznenih djela protiv okoliša upućenih radi pravosudne koordinacije i suradnje na europskoj i međunarodnoj razini te važnost poteškoća u prekograničnoj pravosudnoj suradnji koje proizlaze iz razlika u pravnim konceptima i kaznama u pogledu kaznenih djela protiv okoliša u nacionalnom zakonodavstvu.
27. Digitalizacija komunikacije u području pravosudne suradnje također može znatno doprinijeti olakšavanju prekogranične suradnje radi potpore borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša.

¹⁶ Kao i nedavno izvješće „Suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša: Ključne prijetnje i izazovi” (9251/24).

28. Pristup posebnim istražnim alatima kao što su tajni nadzor i istražni alati (prikupljanje obavještajnih podataka) u borbi protiv teških ili organiziranih kaznenih djela protiv okoliša nije uvijek moguć u državama članicama, koje u velikoj mjeri raspolažu samo standardnim istražnim alatima. Time se ograničava učinkovitost u borbi protiv kriminalnih mreža i otežava prekogranična suradnja, primjerice kada se nadzor naložen u jednoj državi članici ne može nastaviti ili dopuniti u drugoj dotičnoj državi članici.¹⁷
29. Posebna pozornost posvećuje se procesima koji stoje iza tipičnih oblika kaznenih djela protiv okoliša u poslovnom sektoru, koji bi se mogli spriječiti i ublažiti administrativnim sredstvima za borbu protiv organiziranog kriminala, osobito primjenom sustava dubinske analize stranke, isključujući najam prostora.
30. Svi suci, tužitelji i istražitelji možda nemaju specijalizirano stručno znanje za olakšavanje učinkovite istrage kaznenih djela u tom području.
31. Naglasak bi trebalo staviti na važnost pružanja odgovarajućeg osposobljavanja kao odgovora na poboljšanje kapaciteta za sprečavanje, otkrivanje, istragu i kazneni progon kaznenih djela protiv okoliša i s njima povezanih kaznenih djela te na prioritet ulaganja u razvoj portfelja osposobljavanja u pogledu kaznenih djela protiv okoliša i pranja nezakonite dobiti, kako bi se razvile vještine i znanje potrebni europskoj zajednici za izvršavanje zakonodavstva, tužiteljima i pravosuđu.

¹⁷ Vidjeti Preporuku Vijeća (EU) 2022/915 od 9. lipnja 2022. o operativnoj suradnji tijela kaznenog progona.

Vijeće poziva države članice da:

32. pravodobno prenesu novu Direktivu o zaštiti okoliša putem kaznenog prava. Pri prenošenju Direktive posebnu pozornost trebalo bi posvetiti formulacijama za nova kaznena djela i mjerama za odgovor na izazove u području izvršavanja zakonodavstva. Trebalo bi razmotriti prethodnu razmjenu postojećih najboljih praksi i iskustava kako bi se pomoglo u uspostavi jednake razine zaštite.
33. nastoje brzo donijeti nacionalne strategije i uspostaviti učinkovite nacionalne mehanizme koordinacije i razmjene podataka s odgovarajućim kapacitetima, uglavnom za prikupljanje obavještajnih podataka i statistiku te da u tom kontekstu olakšaju izgradnju kapaciteta i specijalizaciju relevantnog osoblja tijela uključenih u te mehanizme, među ostalim integriranjem osposobljavanja o kaznenim djelima protiv okoliša u nacionalne kurikulume relevantnih akademija za osposobljavanje i škola.
34. promiču dobrovoljnu specijalizaciju i olakšaju učinkovitu istragu kaznenih djela u tom području te razmotre razvoj odgovarajućih postupaka kako bi ti specijalizirani kapaciteti bili pravodobno dostupni radi pomoći tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima. Pri promicanju takve specijalizacije trebalo bi poštovati neovisnost i autonomiju pravosuđa i tužitelja.
35. pri kaznenom progonu prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša organiziranog karaktera, prema potrebi, potiču potpuno iskorištavanje mogućnosti koje nude zajednički istražni timovi uz pomoć Eurojusta i Europske pravosudne mreže (EJN) te osiguraju pravne i organizacijske uvjete za nesmetanu pravosudnu suradnju te da iskoriste pomoć Eurojusta za olakšavanje i ubrzavanje prekogranične razmjene informacija i suradnje na pravosudnoj razini, da razviju zajedničke strategije istrage i kaznenog progona u povezanim ili usporednim kaznenim postupcima, da olakšaju prijenos i izvršenje europskih i međunarodnih instrumenata pravosudne suradnje te osobito da razmotre uspostavu nacionalnih kontaktnih točaka i specijaliziranih jedinica za izvršavanje zakonodavstva i tužiteljstvo te potiču ciljano osposobljavanje u pravosuđu za one koji se često suočavaju s tim predmetima.

36. potiču razvoj i primjenu digitalnih i inovativnih alata kako bi istražne službe bile brže i djelotvornije.¹⁸
37. iskoriste mogućnosti koje nude dostupna sredstva Unije, uključujući Fond za unutarnju sigurnost.
38. osobito u okviru EMPACT-a, kad god je to potrebno, surađuju s državama članicama i partnerima izvan EU-a u međunarodnoj suradnji u području izvršavanja zakonodavstva istinski operativne prirode u provedbi operacija za izvršavanje zakonodavstva protiv prekograničnih oblika kriminala, u najvećoj mogućoj mjeri upotrebljavaju postojeće instrumente za operativnu suradnju tijela kaznenog progona te predlažu i vode sve potrebne operativne mjere u relevantnom operativnom akcijskom planu. Ti programi pomažu i u davanju potrebnog poticaja za promicanje borbe protiv kaznenih djela protiv okoliša, što je i dalje srednji prioritet za neke policijske snage.
39. u borbi protiv prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša potiču učinkovitu suradnju između carinskih tijela, koja imaju ključnu ulogu u otkrivanju pošiljaka kojima se krše pravila zaštite okoliša, i tijela nadležnih za okoliš u slučaju sumnji, kako bi se utvrdile nezakonite aktivnosti, istražili tokovi i suzbile strategije za izbjegavanje pravila/kontrola i razmijenile informacije među državama članicama i s drugim tijelima (putem sustava CSW EU-CERTEX ili CENcomm, prema potrebi), kao i s Komisijom (TAXUD i OLAF, putem CRMS-a i AFIS-a).

¹⁸ U tom kontekstu tijela država članica potiču se da prime na znanje istraživačke projekte PERIVALLON i EMERITUS koji se trenutačno financiraju sredstvima EU-a i u okviru kojih se razvijaju alati za pružanje poboljšane i sveobuhvatne obavještajne slike organiziranog kriminala protiv okoliša i osmišljavaju tehnologije za otkrivanje na temelju geoprostornih obavještajnih podataka, daljinskog istraživanja, praćenja na internetu, analize, procjene rizika i prediktivne analitičke tehnologije kako bi se poduprle istražne sposobnosti za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša. Nadalje, razvijaju se dodatni programi osposobljavanja kojima se potiču tijela za izvršavanje zakonodavstva u području okoliša.

40. kada je riječ o kaznenim djelima protiv okoliša povezanim s nezakonitim prekograničnim pošiljkama, s obzirom na temeljnu ulogu carinskih tijela u borbi protiv te pojave, osiguraju sustavnu upotrebu AFIS-a (Informacijskog sustava za borbu protiv prijevara). Iako je glavni siguran komunikacijski kanal za carinska tijela, mogu ga upotrebljavati i tijela za izvršavanje zakonodavstva i upravna tijela u državama članicama, pa čak i u trećim zemljama. Komunikacijom putem AFIS-a može se osigurati koordinacija među svim uključenim tijelima, s obzirom na to da su administrativne inspekcije/ocjene često prvi korak u otkrivanju nezakonitih pošiljaka.
41. preporuče tijelima za izvršavanje zakonodavstva (uključujući carinska tijela) koja već imaju pristup da prošire upotrebu postojećih sigurnih komunikacijskih kanala, odnosno Europolove mrežne aplikacije za sigurnu razmjenu informacija (SIENA) i, kad god je to potrebno, Interpolova Globalnog sustava za sigurnu policijsku komunikaciju [I-24/7], kako bi se osigurao brz i sveobuhvatan prijenos operativnih informacija o prekograničnim slučajevima kaznenih djela protiv okoliša i, u skladu s Uredbom o Europolu, u te razmjene uključio Europol kako bi mogao bolje podupirati nacionalne i zajedničke istrage boljom analizom kvalitete i unakrsnom provjerom.
42. mapiraju prijetnje i utvrde prioritetne prijetnje na temelju vjerodostojne, sveobuhvatne i ažurirane slike stanja, za što je potrebna opsežna razmjena informacija i odgovarajući analitički rad među državama članicama i s Europolom, OLAF-om i drugim relevantnim tijelima kao što su Interpol, WCO, tajništva Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES) te tajništvo Baselske, Rotterdamske i Stockholmske konvencije (BRS MEA).
43. kako bi se odgovorilo na dotičnu prijetnju, stavljaju poseban naglasak na moguće administrativne pristupe tom obliku kriminala, osobito kako bi se odvratilo od korupcije povezane s prijetnjom.

44. pri istrazi i kaznenom progonu kaznenih djela protiv okoliša, u skladu s preporukama Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF) i odredbama Direktive o povratu i oduzimanju imovine¹⁹, usporedno s kaznenim istragama pokrenu i financijske istrage, kako bi se pristup „slijedi novac” proveo u praksi, osobito protiv prekograničnih kaznenih djela protiv okoliša, s ciljem razbijanja kriminalnih mreža koje stoje iza pojedinačnih slučajeva i onemogućivanja njihova djelovanja. To uključuje sustavno pokretanje financijskih istraga te upotrebu odgovarajućih alata za učinkovito i brzo praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i imovine ostvarene kriminalnim aktivnostima. u tu svrhu poboljšaju ili, na nacionalnoj razini, uspostave suradnju između financijsko-obavještajnih jedinica i specijaliziranih tijela za izvršavanje zakonodavstva razmjenom relevantnih financijskih informacija, znanja i osposobljavanja o rizicima i vrstama nezakonitih aktivnosti povezanih s kaznenim djelima protiv okoliša u skladu s pravom EU-a, kao što je Direktiva o povratu i oduzimanju imovine.
45. u skladu s nacionalnim pravom, sistematiziraju financijske istrage kako bi se utvrdio tijekom nezakonitih sredstava i razmotrila upotreba oduzete imovine, ako je to moguće i primjereno u javnom interesu ili u socijalne svrhe, kao što je doprinos mjerama očuvanja.
46. prema potrebi uvrštavaju stručnjake za digitalne istrage u specijalizirane jedinice za izvršavanje zakonodavstva posvećene borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša.
47. pri izradi nacionalnih strategija uključe osposobljavanje za naknadno širenje strategije na sve relevantne zaposlenike i tijela. Također je važno staviti snažan naglasak na prevenciju, među ostalim s lokalnim zajednicama i mladima, kako bi ih se osvijestilo o posljedicama kaznenih djela.

¹⁹ Direktiva 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o povratu i oduzimanju imovine (SL L 2024/1260, 2.5.2024.).

48. ulažu napore u stvaranje, u partnerstvu s civilnim i privatnim sektorom, ciljanih kampanja za podizanje svijesti kako bi se podigla javna svijest, povećala spremnost građana koji se suočavaju s nezakonitim aktivnostima da ih prijave i obrazovala djeca da prednost daju sigurnosti svojeg okoliša kako bi ga se zaštitilo.
49. uzimaju u obzir postojeće najbolje prakse, ako to dopuštaju nacionalne strukture, kao što su Uprava za izvršavanje zakonodavstva za okoliš i javno zdravlje (CESAN, Francuska žandarmerija) (Francuska), Centar za osposobljavanje Carabinieri u Sabaudiji (Italija), Nacionalni obavještajni ured za zaštitu okoliša španjolske civilne obavještajne službe (SEPRONA), Služba za zaštitu prirode i okoliša (SEPNA) Nacionalne republikanske garde (GNR, Portugalska žandarmerija) i učinkoviti operativni akcijski timovi za otkrivanje nezakonitih pošiljaka otpada u Sloveniji, koji primjenjuju multidisciplinarni pristup, te potrebu da države članice imaju odgovarajuće kapacitete u svim relevantnim organizacijama.
50. uzimaju u obzir povezane aktivnosti Europske mreže službi kaznenog progona nadležnih za tehnološka pitanja (ENLETS) u području zelene policije.
51. prema potrebi, opsežno komuniciraju o uspješnim predmetima u sprečavanju i kaznenom progonu kaznenih djela protiv okoliša kako bi se povećao doseg pojedinačnih mjera.
52. potiču koordinirani razvoj alata za poticanje kontrole otpada (i u zemljama podrijetla i u zemljama odredišta), brzo i učinkovito dolaze do potrebnih informacija te da ih, prema potrebi, uspoređuju s podacima kako bi se u nekim slučajevima spriječio prijevoz ili skladištenje vrlo opasnog otpada i utvrdilo jesu li ti prijevozi i skladištenje zakoniti.

Vijeće poziva Europsku Komisiju da:

53. pomno prati učinkovitost provedbe nove Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i podupire relevantne dionike u njezinoj provedbi.
54. istraži mogućnosti da se državama članicama omogući potpora razvoju nacionalnih strategija za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša u okviru dostupnih sredstava i uz potporu relevantnih agencija.
55. uključi ključne aktere relevantnih operativnih akcijskih planova EMPACT-a u osmišljavanje i provedbu projekata kako bi se izbjeglo udvostručivanje napora ili preklapanje.
56. promiče najbolje prakse u pogledu nacionalne koordinacije i upotrebu postojećih platformi Interpola, četiriju mreža (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnviCrimeNet) te osobito Europolove platforme za stručnjake i Eurojusta na razini državnog odvjetništva kako bi se poboljšala razmjena takvih najboljih praksi.
57. nastavi i dodatno ojača svoju suradnju s postojećim mrežama službenika za izvršavanje zakonodavstva u području okoliša, kao što je IMPEL (inspektori); ENPE (državni odvjetnici); EUFJE (suci); i EnviCrimeNet (policijski i drugi službenici za izvršavanje zakonodavstva); i promiče rezultate njihova rada.

Vijeće poziva Europol da:

58. nastavi podupirati tijela EU-a za izvršavanje zakonodavstva u kaznenim istragama svih fenomena kaznenih djela protiv okoliša s posebnim naglaskom na novim izazovima povezanim s trgovinom otpadom, nezakonitom trgovinom fluoriranim plinovima i drugim tvarima koje oštećuju ozonski sloj, sustavima prijevara u sektorima relevantnima za okoliš, nezakonitoj sječi, trgovinom drvnom sirovinom i divljom faunom i florom i kaznenim djelima protiv zaštićenih morskih vrsta te posljedicama za javno zdravlje.
59. nastavi poticati države članice da razmjenjuju informacije o relevantnim prekograničnim slučajevima i prema potrebi aktivno surađuju s Europolom.
60. ojača svoje veze s aktivnim radnim skupinama i radnom skupinom Interpolova Odbora za kaznena djela protiv okoliša, osobito u području borbe protiv nezakonitog izvoza i uvoza pošiljaka otpada, trgovine ugroženim vrstama divlje faune i flore te krivotvorenja dokumenata koji se upotrebljavaju u zakonitoj trgovini predmetnom robom i rada WCO-a.
61. istraži moguća rješenja na razini EU-a za smanjenje povezanih krivotvorenja isprava širenjem sudjelovanja u relevantnom zajedničkom horizontalnom strateškom cilju EMPACT-a.

Vijeće poziva Eurojust da:

62. nastaviti poticati i podupirati države članice u osnivanju zajedničkih istražnih timova u tom području.
63. olakša pravosudnu suradnju među državama članicama kako bi se poboljšala provedba pravnog okvira usmjerenoga na borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša.
64. surađuje s EJTN-om kako bi se osiguralo da se nove smjernice, najbolje prakse i preporuke koje proizlaze iz Eurojustova iskustva u radu na predmetima i opsežnog temeljnog zakonodavstva što prije stave na raspolaganje tužiteljima i sucima kako bi bili spremni osigurati učinkovito pravosuđe u kontekstu borbe protiv kaznenih djela protiv okoliša.

Vijeće poziva EnviCrimeNet da:

65. nastavi podupirati stručnjake iz država članica razmjenom najboljih praksi i olakšavanjem suradnje među državama članicama.
66. prati projekte, inicijative EU-a i istraživanja u području borbe protiv kaznenih djela protiv okoliša u koordinaciji s aktivnostima razvijenima u operativnim akcijskim planovima EMPACT-a.
67. više istakne ulogu internetskih aktivnosti i aspekte povezane s financijskim istragama.
68. podupire zemlje u uspostavi ili preispitivanju njihove nacionalne strategije zaštite okoliša.

Vijeće poziva CEPOL da:

69. nastavi podupirati tijela za izvršavanje zakonodavstva EU-a i osigurati povećane kapacitete za osposobljavanje država članica u području sprečavanja i istrage kaznenih djela protiv okoliša, nadovezujući se na strateške prioritete osposobljavanja utvrđene u strategiji EU-STNA za razdoblje 2022. – 2025., u skladu s prioritetima koje su utvrdili europski zeleni plan i mreža agencija za pravosuđe i unutarnje poslove te rezultatima procjene potreba za operativnim osposobljavanjem u području kaznenih djela protiv okoliša.

Vijeće poziva mrežu Jaguar da:

70. poveća razmjenu informacija između Latinske Amerike, Kariba i Europske unije poticanjem trećih zemalja tih regija na poboljšanje suradnje s Europolom, potiče relevantna tijela tih regija na redovitu i aktivnu suradnju na temelju planiranih koordiniranih operacija, poveća broj i opseg operacija te razmjenjuje iskustva nakon incidenata i stečenih iskustava.
71. podupre Vijeće u postizanju zaključaka Vijeća o odnosima između EU-a i Latinske Amerike te karipskih zemalja donesenih 21. studenoga 2023. u području suzbijanja kaznenih djela protiv okoliša.